

SLOHOVÉ ÚTVARY

1. část

- Korespondence
- Charakteristika
- Vypravování
- Článek
- Popis

2. část

- Korespondence
- Popis
- Zpráva
- Oznámení
- Instrukce, návod

CHARAKTERISTIKA

• Charakteristika

Charakteristika je výstižným **popisem specifických rysů subjektu** (většinou osoby). Na rozdíl od prostého popisu zahrnuje charakteristika zároveň **hodnocení**, které může být subjektivně zabarveno. Komunikační funkcí charakteristiky je tedy **podávat informace a hodnotit**.

U maturitní zkoušky se charakteristika objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

• Typy charakteristiky osoby

- **vnější charakteristika** – obsahuje popis vzhledu;
- **vnitřní charakteristika** – zachycuje člověka a jeho osobnost (tj. jeho povahu, chování, vlastnosti, schopnosti).

• Způsoby charakterizování osoby

- **přímá charakteristika** – uvádíme konkrétní vlastnosti a nebo například aspekty vzhledu;
- **nepřímá charakteristika** – popisujeme například jednání nebo chování člověka, na jehož základě je možné vyvodit jeho povahu nebo povahové rysy.

• Struktura

Charakteristika má přehlednou a propracovanou strukturu. Doporučujeme postup **od vnější charakteristiky k vnitřní charakteristice**. Charakteristika by ale neměla být pouhým řazením charakteristických rysů subjektu a výčtem jeho kladných a záporných vlastností.

Z formálního hlediska obsahuje charakteristika vhodný **nadpis** a dělí se do **tří hlavních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto části mohou být dále děleny do dalších odstavců podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků.

Charakteristika osoby

Část	Specifika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none">• specifikován zadáním• vztahuje se k obsahu charakteristiky• graficky oddělen od úvodu (zpravidla uprostřed řádku)
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none">• obecná data o osobě: jméno, věk, bydliště, původ, povolání, apod.• stručná informace o vztahu pisatele k charakterizované osobě (např. přítel, bratr, trenér)
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none">• podrobná charakteristika osoby: vzhled, styl oblékání, zvyklosti a zájmy, chování, schopnosti a vlastnosti
4. Závěr	<ul style="list-style-type: none">• charakteristika vztahu pisatele k popisované osobě• hodnocení charakterizované osoby• pisatel uvádí, v čem je pro něho osoba vzorem a v čem se s ní ztotožňuje/neztotožňuje

- **Jazykové prostředky**

a) slovní zásoba a pravopis

- neutrální/semiformální jazyk;
- přídavná jména a příslovce.

b) mluvnické prostředky

- modální slovesa;
- možnost použít komparativ a superlativ.

syntaktická výstavba

- nekomplikovaná přehledná souvětí;
- několikanásobné větné členy.

- **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení je kladen důraz na **vhodnou strukturu charakteristiky**, tj. kombinaci vnější a vnitřní charakteristiky, uvedení kladných i záporných aspektů a zmínění **hodnocení** popisovaného subjektu. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA) dochází například v případě, kdy se pisatel věnuje pouze vnějšímu popisu subjektu a nehodnotí ho. Počet bodů za charakteristiku textu (oddíl IA) snižuje taktéž odchýlení se od tématu a nedodržení formálního členění.